

INNHold

Forord	5
DEL I INNLEDNING	21
Kapittel 1 Innledning	23
1.1 Straffelovkommisjonens arbeid mv.	23
1.2 Departementets videre arbeid	24
1.3 Lovgiversignal med hensyn til straffnivå	25
1.3.1 Innledning	25
1.3.2 Lovvedtaket 25. juni 2010 nr. 46	27
1.3.3 Et rettskildespørsmål	28
1.4 Viktige materielle endringer	31
1.4.1 Endringer i lovens oppbygning	31
1.4.2 Viktige lovendringer	33
1.4.3 Reduksjon av antallet øvre strafferammer og minstestraffer	34
1.5 Prinsippene for kriminalisering – skadefølgeprinsippet ..	35
1.5.1 Generelt	35
1.5.2 Skadefølgeprinsippet er ikke uttømmende	40
1.6 Virkningstidspunkt for den nye straffeloven	40
DEL II ALMINNELIG DEL	43
Kapittel 2 Straffelovgivningens virkeområde	45
2.1 Innledning	45
2.2 Lovens generelle virkeområde	45
2.3 Straffelovgivningens virkeområde i tid	47
2.4 Norsk straffelovgivnings stedlige virkeområde	51

Kapittel 3	Legaldefinisjonene	54
3.1	Innledning	54
3.2	«Nogens nærmeste»	54
3.3	«Løsøreigenstand»	54
3.4	«Offentligt sted» og «offentlig»	55
3.5	«Betydelig skade paa legeme eller helbred»	55
3.6	Forholdet til domstolloven §§ 148 og 149	56
Kapittel 4	Generelle vilkår for straff mv.	57
4.1	Innledning	57
4.2	Krav om lovhjemmel	57
4.3	Medvirkning	58
4.4	Forsøk	59
4.5	Straffrihetsgrunnene	60
4.5.1	Nødrett	60
4.5.2	Nødverge	61
4.5.3	Selvtakt	61
4.6	Generell bestemmelse om straffritak	63
4.7	Tilregnelighet	64
4.8	Skyldkravet	64
4.8.1	Generelt	64
4.8.2	Legaldefinisjon av forsett og uaktsomhet	64
4.8.3	Faktisk uvitenhet	65
4.8.4	Rettsvillfarelse	65
Kapittel 5	Straffene	68
5.1	Innledning	68
5.2	Bot	69
5.3	Betinget dom	69
5.3.1	Generelt	69
5.3.2	Straffutmålingsutsettelse	70
5.3.3	Bot	70
5.3.4	Prøvetid og vilkår	70
5.3.5	Vilkårsbrudd	72
5.3.6	Orientering til den domfelte om dommen	73

5.4	Samfunnsstraff	73
5.5	Ungdomsstraff	73
5.6	Rettighetstap	74
5.7	Forvaring	74
	5.7.1 Generelt	74
	5.7.2 Dommen	74
	5.7.3 Prøveløslatelse	75
5.8	Foretaksstraff	77
Kapittel 6 Straffutmålingen		79
6.1	Skjerpene og formildende omstendigheter	79
	6.1.1 Generelt	79
	6.1.2 Forsøk	80
6.2	Straffskjerpene følger/sidestrafferammer	81
6.3	Straffnedsettelsesgrunnene	82
6.4	Straffskjerpelsesgrunnene	83
6.5	Straffritaksgrunner og straffutmålingsfrfall	85
6.6	Varetektsfradrag	86
6.7	Etterskuddsdom	87
Kapittel 7 Andre strafferettslige reaksjoner		89
7.1	Innledning	89
7.2	Dom på overføring til tvungent psykisk helsevern eller tvungen omsorg	89
7.3	Inndragning	91
Kapittel 8 Foreldelse		93
8.1	Innledning	93
8.2	Foreldelsesfristene	93
8.3	Utgangspunktet for foreldelsesfristen	94
8.4	Avbrytelse av foreldelsesfristen	94
8.5	Særlig om inndragning og bot	94
8.6	Foreldelse av idømt ansvar	95
8.7	Gjerningspersonens død	96

Kapittel 9 Påtalen	97
DEL III DE ENKELTE STRAFFEBUD	99
Kapittel 10 Vern av Norges selvstendighet og andre grunnleggende nasjonale interesser	101
10.1 Innledning	101
10.2 Krenkelse av Norges selvstendighet og fred	101
10.3 Landssvik	102
10.4 Avsløring av statshemmeligheter	102
10.5 Etterretningsvirksomhet mot statshemmeligheter mv.	103
10.5.1 Straffeloven 1902 § 91	103
10.5.2 Straffeloven 1902 § 91 a	103
10.6 Forbund om krenkelse av Norges selvstendighet og forfatning mv.	103
10.7 Ulike krenkelser mot fremmed makt	104
10.8 Krenkelse av Norges statsforfatning mv.	105
10.8.1 Høyforræderi	105
10.8.2 Angrep på de høyeste statsorganenes virksomhet.	105
10.8.3 Inngrep overfor viktige samfunnsinstitusjoner ..	105
10.9 Øvrige krenkelser mot Norges selvstendighet og grunnleggende nasjonale interesser	106
10.9.1 Ulovlig militær virksomhet	106
10.9.2 Deltakelse mv. i voldelig sammenslutning med politiske mål	106
Kapittel 11 Forbrytelser med hensyn til utøvelsen av statsborgerlige rettigheter	107
11.1 Innledning	107
11.2 Stemmekjøp og ulovlig stemmepåvirkning	107
11.3 Stemmesalg	107
11.4 Uberettiget valgdeltakelse	108
11.5 Etterfølgende påvirkning av valgresultatet	108

Kapittel 12	Forbrytelser i den offentlige tjeneste	109
12.1	Innledning.	109
12.2	Misbruk av offentlig myndighet	109
12.3	Tortur	110
12.4	Krenkelse av taushetsplikt.	110
12.5	Ulovlig brevåpning	111
Kapittel 13	Forbrytelser mot den offentlige myndighet	112
13.1	Innledning.	112
13.2	Vold og trusler mot offentlig tjenestemann	112
13.3	Uhjemlet utøvelse av offentlig myndighet	114
13.4	Unndragelse fra idømt straff mv.	114
13.5	Bevispåvirkning og unndragelse fra strafforfølgning	114
13.6	Motarbeiding av rettsvesenet	115
13.7	Brudd på taushetsplikt ved bruk av tvangsmidler med utsatt underretning	117
13.8	Verving av mannskap til fremmed krigstjeneste.	117
Kapittel 14	Forbrytelser mot den alminnelige orden og fred	118
14.1	Innledning.	118
14.2	Hatefulle ytringer	118
14.3	Opptøyer	119
14.4	Plikt til å avverge et straffbart forhold	119
14.5	Oppfordring til en straffbar handling	120
14.6	Likskjending	120
14.7	Brudd på taushetsplikt for bestemte yrkesgrupper	120
14.8	Vern av informasjon og informasjonsutveksling mv.	121
14.8.1	Ulovlig brevåpning mv.	121
14.8.2	Uberettiget adgang til data eller programutrustning.	121
14.8.3	Hemmelig avlytting mv.	121
14.8.4	Uberettiget befatning med tilgangsdata, dataprogram mv.	121
14.8.5	Fare for driftshindring	122
14.9	Innbrudd.	122

Kapittel 15 Allmennfarlige forbrytelser	125
15.1 Innledning	125
15.2 Terrorhandlinger	125
15.3 Fremkalling av fare for allmennheten mv.	126
15.3.1 «Mordbrannparagrafen»	126
15.3.2 Straff for å hindre forebygging av allmennfarlig ulykke mv.	129
15.3.3 Fremkallelse av fare for allmennfarlig ulykke . .	130
15.3.4 Uaktsom fremkalling av fare for allmennheten .	130
15.4 Kapring av luftfartøy og skip mv.	130
15.5 Anslag mot infrastrukturen	130
15.6 Ulovlig befatning med farlig materiale mv.	131
15.7 Alvorlig miljø- og kulturminnekriminalitet	131
15.8 Allmennfarlig forgiftning	131
15.9 Smitteoverføring mv.	132
15.9.1 Utbredelse av farlig, smittsom sykdom.	132
15.9.2 Smitteoverføring	132
15.10 Inngåelse av avtale om å begå visse allmennfarlige forbrytelser	133
15.11 Offentlig oppmuntring til forøvelse av forbrytelser ved hjelp av sprengstoff eller gift, og veiledning i bruken av disse	134
15.12 Ulovlig befatning med skytevåpen eller eksplosiver i den hensikt å begå en straffbar handling.	134
15.13 Narkotikalovbrudd.	134
15.14 Doping	135
 Kapittel 16 Falsk forklaring og anklage mv.	 136
16.1 Innledning	136
16.2 Falsk forklaring	136
16.3 Falsk anklage	138
16.4 Vilkårlig anklage.	139
16.5 Anklage om oppdiktet straffbar handling	139
16.6 Plikt til å opplyse om uriktig tiltale eller domfellelse. . . .	139

Kapittel 17	Penge- og dokumentfalsk mv.	140
17.1	Pengefalsk	140
17.2	Dokumentfalsk	141
17.3	Dokumentødeleggelse	142
17.4	Fjerning av grensemerke mv.	142
17.5	Uriktig erklæring bestemt til bruk som bevis	142
17.6	Identitetskrenkelse	142
Kapittel 18	Seksuallovbrudd	143
18.1	Innledning	143
18.2	Voldtekt	143
	18.2.1 Forsettlig voldtekt	143
	18.2.2 Grovt uaktsom voldtekt	148
18.3	Seksuell omgang oppnådd ved misbruk av stilling, psykisk utviklingshemming mv.	149
18.4	Seksuell omgang med innsatte mv. i institusjon	150
18.5	Seksuell omgang med barn	150
	18.5.1 Seksuell omgang med barn under 14 år	150
	18.5.2 Seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år	153
	18.5.3 Krav til aktsomhet med hensyn til barnets alder	153
18.6	Incest mv.	154
	18.6.1 Seksuell omgang med slektning i nedstigende linje	154
	18.6.2 Søskenincest	154
	18.6.3 Seksuell omgang mellom andre nærstående	154
18.7	Seksuell handling uten samtykke eller overfor barn under 16 år	155
18.8	Seksuelt krenkende atferd	155
	18.8.1 Seksuelt krenkende atferd mv. overfor barn under 16 år	155
	18.8.2 Seksuelt krenkende atferd offentlig eller uten samtykke	156
18.9	«Grooming»	156
18.10	Hallikvirksomhet og formidling av prostitusjon	156

18.11	Kjøp av seksuelle tjenester	157
18.11.1	Kjøp av seksuelle tjenester fra voksne	157
18.11.2	Kjøp av seksuelle tjenester fra mindreårige	157
18.12	Pornografi	158
18.12.1	Pornografi – generelt	158
18.12.2	Barnepornografi	158
18.13	Plikt til å vurdere rettighetstap	160
18.14	Ansvarsfritak ved ærekrenkelse	160
Kapittel 19	Forbrytelser med hensyn til familieforhold	161
19.1	Innledning	161
19.2	Omsorgsunndragelse	161
19.3	Mishandling i nære relasjoner	162
19.4	Barneekteskap og bigami	163
Kapittel 20	Forbrytelser mot den personlige frihet	164
20.1	Innledning	164
20.2	Tvang	164
20.3	Frihetsberøvelse	165
20.4	Menneskehandel	166
20.5	Slaveri	166
20.6	Trusler	167
Kapittel 21	Legemskrenkelser mv.	168
21.1	Innledning	168
21.2	Legemsfornærmelse	168
21.3	Legemsbeskadigelse	170
21.3.1	Paragraf 229 første straffalternativ	170
21.3.2	Paragraf 229 andre og tredje straffalternativ	170
21.3.3	Grov legemsbeskadigelse – § 231	171
21.3.4	Kjønnslemlestelse	172
21.4	Særlig om § 232	172
21.5	Drap	172
21.5.1	Drap – generelt	172
21.5.2	Medlidenhetsdrap	173

21.6	Samtykke fra fornærmede til legemskrenkelser og drap .	173
21.7	Medvirkning til selvmord eller selvpåført betydelig skade	174
21.8	Forbund om å begå drap eller grov legemsbeskadigelse .	174
21.9	Uaktsom legemsbeskadigelse og uaktsomt drap	174
	21.9.1 Uaktsom legemsbeskadigelse	174
	21.9.2 Uaktsomt drap.	175
21.10	Hensettelse i hjelpeøs tilstand, forsømmelse av hjelpeøkt.	175
Kapittel 22 Underslag, tyveri og ulovlig bruk		176
22.1	Innledning.	176
22.2	Tyveri	176
	22.2.1 Simpelt tyveri.	176
	22.2.2 Grovt tyveri.	177
	22.2.3 Naskeri	180
22.3	Underslag	181
	22.3.1 Simpelt underslag	181
	22.3.2 Grovt underslag.	182
	22.3.3 Mindre underslag	183
22.4	Bilbrukstyveri mv.	183
22.5	Ulovlig bruk av løseøe.	183
	22.5.1 Ulovlig bruk – generelt	183
	22.5.2 Grov ulovlig bruk	183
22.6	Uøerettiget tilgang til fjernsynssignaler mv.	183
Kapittel 23 Utpresning og ran		184
23.1	Innledning.	184
23.2	Utpresning	184
23.3	Ran.	185
	23.3.1 Ran – generelt	185
	23.3.2 Grovt ran.	186
	23.3.3 Forbund om ran	186

Kapittel 24	Bedrageri, utroskap og korrupsjon	187
24.1	Innledning	187
24.2	Bedrageri	187
24.2.1	Simpelt bedrageri	187
24.2.2	Grovt bedrageri	188
24.2.3	Grovt uaktsomt bedrageri	188
24.2.4	Mindre bedrageri	189
24.3	Forsikringsbedrageri	189
24.4	Villedende og uriktig selskapsinformasjon	189
24.5	Utroskap	190
24.5.1	Simpel utroskap	190
24.5.2	Grov utroskap	190
24.6	Korrupsjon og påvirkningshandel	190
24.7	Svikaktig dobbeltsalg	191
24.8	Krenkelse av sikkerhetsrett	191
Kapittel 25	Forbrytelser i gjeldsforhold mv.	193
25.1	Innledning	193
25.2	Ulovlige økonomiske disposisjoner	193
25.3	Kreditorbegunstigelse	193
25.4	Hindring av dekning til en enkeltforfølgende kreditor	193
25.5	Formuesforringelse ved insolvensfare	194
25.5.1	Formuesforringelse – generelt	194
25.5.2	Grov formuesforringelse	194
25.5.3	Grovt uaktsom formuesforringelse	194
25.6	Unnlatelse av å begjære gjeldsforhandling eller konkurs	194
25.7	Boforringelse under fellesforfølgning	194
25.7.1	Boforringelse – generelt	194
25.7.2	Grov boforringelse	195
25.8	Regnskapsforbrytelser	195
25.9	Straffansvar for andre enn skyldneren. Medvirkning	196
Kapittel 26	Skadeverk mv.	197
26.1	Innledning	197
26.2	Simpelt skadeverk	197

26.3	Grovt skadeverk	198
26.4	Uaktsomt grovt skadeverk	198
26.5	Lite skadeverk.	198
26.6	Forledelse til formuestap.	199
26.7	Krenkelse av forretningshemmelighet	199
26.8	Fare for driftshindring	199
Kapittel 27	Heleri og hvitvasking	200
27.1	Innledning.	200
27.2	Heleri	200
27.2.1	Simpelt heleri.	200
27.2.2	Grovt heleri	200
27.3	Hvitvasking	201
27.3.1	Simpel hvitvasking.	201
27.3.2	Grov hvitvasking	201
27.4	Uaktsomt heleri og uaktsom hvitvasking	201
27.5	Mindre heleri og mindre hvitvasking	202
27.6	Forbund om heleri og hvitvasking.	202
Kapittel 28	Straffelovens forseelsesdel	203
28.1	Innledning.	203
28.2	Kapittel 33 – «Forseelser i den offentlige Tjeneste»	203
28.3	Kapittel 34 – «Forseelser mod den offentlige Myndighed»	204
28.3.1	Innledning	204
28.3.2	Ulovlig opptreden mot offentlig tjenestemann	204
28.3.3	Misbruk av offentlig uniform, kjennetegn eller tittel mv.	205
28.3.4	Ulovlig utøvelse av virksomhet som krever offentlig tillatelse	206
28.3.5	Brudd på identifikasjonsplikten	207
28.3.6	Unnlatt varsling om funn av bortkommet barn	207
28.3.7	Overtredelse av regler om begravelser og behandling av lik mv.	207
28.3.8	Krenkelse av oppholds- og kontaktforbud	208

28.3.9	Hindring av tvangfullbyrding	208
28.3.10	Ulovlig samkvem med innsatte mv.	209
28.4	Kapittel 35 – «Forseelser mod den almindelige Orden og Fred»	209
28.4.1	Innledning	209
28.4.2	Falsk alarm	209
28.4.3	Diskriminering.	210
28.4.4	Ordensforstyrrelse	210
28.4.5	Uforsiktig omgang med skytevåpen og eksplosiver.	210
28.4.6	Bæring av kniv eller et lignende skarpt redskap på offentlig sted.	210
28.4.7	Innsnikelse mv. i fremmed hus	211
28.5	Kapittel 36 – «Forseelser med Hensyn til den almindelige Sundhed»	211
28.6	Kapittel 37 – «Forseelser mod den almindelige Tillid»	211
28.7	Kapittel 38 – «Forseelser mod Sædelighed»	212
28.8	Kapittel 39 – «Forseelser mod person»	212
28.8.1	Innledning	212
28.8.2	Forsømmelse av hjelpeplikt	212
28.8.3	Krenkelse av privatlivets fred.	213
28.8.4	Hensynsløs atferd	213
28.9	Kapittel 40 – «Forseelser mod Formuesrettigheter»	213
28.9.1	Innledning	213
28.9.2	Lite skadeverk og uaktsomt grovt skadeverk	215
28.9.3	Naskeri	215
28.9.4	Besittelseskrenkelse	215
28.9.5	Rettsstridig bruk mv. av løsøregjenstand	216
28.9.6	Rettsstridig besittelseskrenkelse og rettsstridige disposisjoner over fast eiendom	216
28.9.7	Hotell- og restaurantbedrageri mv.	216
28.9.8	Rettsstridig tilegnelse av forretningshemmelighet	218
28.10	Kapittel 41 – «Forseelser med Hensyn til privat Tjenesteforhold»	218

28.11	Kapittel 42 – «Forseelser i Sjøfartsforhold»	218
28.12	Kapittel 43 – «Forseelser, forøvede ved trykt Skrift»	219
28.12.1	Innledning	219
28.12.2	Forpliktelser ved utgivelse av trykt skrift	219
28.12.3	Imøtegåelsesretten	220
28.12.4	Redaktøransvaret	220
Kapittel 29	Kapitler som ikke er videreført	221
Kapittel 30	Overførte straffebud	222
30.1	Innledning.	222
30.2	Våpenlovovertrædelser.	222
30.3	Grov overtrædelse av alkoholloven	224
30.4	Kjønnslemlestelse	224
30.5	Skatte- og merverdiavgiftssvik	224
	Forkortelser	226
	Lovspeil	227
	Domsregister	258